

די לטורור המדינתי
נגד החינוך
עמ' 6

זה הדירב

פועלי כל הארצות התאחדו!

زو هديرخ ZO HADEREKH

גיליון 36 / 10 בספטמבר 2025

חיסול ממוקד של העסקה

עמ' 3

צילום: יונתן זינדל / פלאש 90

הכרה בפלסטין: משחק האינטרסים

עמ' 5

צילום: אן פאק / אקטיבסטילס

היא צודקת וגם הוא צודק

"במהלך ישיבת הממשלה התפתח עימות בין שר החינוך יואב קיש לשרת החדשנות גילה גמליאל. גמליאל תקפה: 'חברות חובבנים', וקיש השיב: 'גילה, את מנותקת, כל מה שמעניין אותך זה להיות שרת החינוך'. גמליאל ענתה: 'אתה שר החינוך הכי גרוע שהיה במדינת ישראל'."

אבי סלומון, "וואלה", 31.8

אתר מקראי כבקשתך

"הסיוע נפשית לתלמידים קוצץ אבל לא קוצצו מאות אלפי שקלים המוקדשים לאירועים 'באתרים מקראיים' ביהודה ושומרון. כך, משרד הדתות יעביר מאות אלפי שקלים לעמותות שיקיימו אירועים תוך תמרון אירועי ענק שיתקיימו ביהודה ושומרון או סמוך לחבל עזה. כספי ציבור, אלו ששר האוצר בצלאל סמוטריץ' קיצץ מהסיוע הנפשי לתלמידי החינוך הממלכתי, מוזרמים למכונת ההדתה המשיחית. אתר ייחשב 'מקראי', על פי מבחן התמיכה, אם יש לכך 'תימוכין במחקר הארכיאולוגי, הגיאוגרפי או ההיסטורי'. הגדרה עמומה במכוון, שלא מפרטת על פי אילו אמות מידה מחקר ארכיאולוגי, היסטורי או גאוגרפי ייחשב בעל תוקף, ואינה מגדירה, למשל, את האקדמיה כאתר ידע אשר מוסמך לקבוע זאת. את התקציב יקבל רק מוסד ציבורי אשר 'עיקר פעילותו הינה ארגון וקיום אירועים וכנסים בעלי אופי תורני', מונח שאינו מוגדר במסמך."

דור זומר, "המקום הכי חם בגיהנום", 20.8

דברים בשם אומרם

עוד סיבה מדוע נמשכת המלחמה

"מלחמה היא דבר רע מאוד, אבל לא לכולם. יש כאלה שיוצאים ממנה נשכרים: התעשיות הביטחוניות ששוכרות שיאים בצבר ההזמנות והמכירות; הפעילות הקמעונית המקומית שנהנית מכך שיותר ישראלים נשארים בארץ, כי הטיסות יקרות וחברות התעופה הזרות צמצמו את פעילותן כאן; הבנקים חוגגים רווחי עתק כי המצב השברירי לא מאפשר הורדת ריבית, וזה מגדיל את רווחיהם. הם גם מרוויחים מכך שהממשלה לקחה על עצמה את פיצוי העסקים והמפונים ומתגמלת את אנשי המילואים, וכל הכסף הזה מוצא דרכו חזרה לפעילות הכלכלית, מבלי להגדיל את החובות האבודים במאזני הבנקים. למעשה, אם בוחנים את החברות במדד תל-אביב 35, רובן לא נפגעו ואף הרוויחו מהמלחמה - בנקים וחברות אנרגיה, נדל"ן, הייטק ותעשיות ביטחוניות. אין להן סיבה להתלונן. מרבית הנתונים החיוביים האלה מלמדים שיש היגיון בשיגעון המלחמה, שהיא לא רק עולה כסף, אלא גם מייצרת כסף; שיש בה גם הזדמנויות עסקיות. הרווח הנקי של אל על ב-2024, שבה הייתה מונופול מוחלט בטיסות לצפון אמריקה, גבוה יותר מהרווח המצטבר שלה בכל 15 השנים שקדמו לה."

סמי פרץ, "דה מרקר", 29.8

רק בשורות טובות

"לפי הסקרים, הממשלה הנוכחית נשענת על מיעוט בציבור. אנשים מאמינים שהבחירות הבאות, מתישהו ב-2026, ייתנו הזדמנות לתיקון. בלילה ייסגרו הקלפיות. בבוקר נקום אל שחר של יום חדש. כך היה וכך יהיה. אני פחות בטוח. ישראל נשלטת היום על ידי פוליטיקאים שרואים במדינה כפי שהתפתחה חטא כלפייהם וחטא כלפי אמונותיהם. הם חותרים לכינונה של מדינה אחרת, עם כללי משחק אחרים. הם לא יוותרו על הכוח בקלות."

נחום ברנע, "ידיעות אחרונות", 29.8

שוויון מגדרי, לא בבית ספרנו

"מישהו במשרד החינוך חשב שזה רעיון טוב לפרסם פוסט ברכה לתחילת שנת הלימודים עם תמונת AI מג'נרטת, בהשראת תמונות הזבל הוויראליות המוזרות שמציפות את קבוצות הפייסבוק והרשתות החברתיות לאחרונה. בתמונה מופיעה שישית בנים (מסתבר שלבנות אין מקום גם בדמיון הסינטי של משרד החינוך) שעולה לכיתה א', לצד סיפור די מוזר על אמא שמגדלת אותם לבד בזמן שהאבא מפרנס. הטכנולוגיה אולי של המאה ה-21 אבל שוויון מגדרי מהמאה ה-19. בתגובות מתחת לפוסט כתב מפעיל חשבון הפייסבוק של משרד החינוך כי התמונה נוצרה בבינה מלאכותית וכי מדובר בתזכורת 'עם חיוך'."

עידן רינג, "העין השביעית", 31.8

מכתבים למערכת

אות זכויות האדם

בעת הזו, כאשר זכויות האדם תחת דיכוי כבד, ומי שמשמיע קול נגד הרג חסר הבחנה, נגד גזענות ובעד שוויון ודמוקרטיה משלם מחירים אישיים כבדים, יש חשיבות גדולה לחזק את קהילת זכויות האדם בישראל ולעמוד לצידה בגאווה ובסולידריות. האגודה לזכויות האזרח קוראת לכם ולכן להמליץ על מועמדים ומועמדויות לקבלת אות זכויות האדם ע"ש אמיל גרינצוויג.

אות זכויות האדם על שם אמיל גרינצוויג ז"ל מוענק על-ידי האגודה לזכויות האזרח מדי שנה לאדם או לארגון שתורמו מיוחדת לקידום זכויות האדם בישראל. השנה זו ההזדמנות שלנו להוקיר את פועלם של נשים וגברים נחושים ואמיצים, שפועלים לסיום המלחמה ולהחזרת החטופים, להגנה על זכויות אדם בישראל ובשטחים הכבושים בצל המלחמה, לעיתים תוך תשלום מחיר אישי, מתוך אמונה ביכולתם להביא לשינוי וליצור עתיד טוב יותר.

הזוכות והזוכים נבחרים על ידי ועדה שכוללת נציגות מצוות האגודה ושופטים חיצוניים. האות יוענק באירוע במסגרת שבוע זכויות האדם בחודש דצמבר. 15 בספטמבר הוא המועד אחרון להגשת ההמלצות.

לפרטים נוספים: taldahan@acri.org.il

נועה סתת, מנכ"לית

האגודה לזכויות האזרח

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

מפגינים מול שגרירות ארה"ב בירושלים בעת אירוע בהשתתפות נתניהו שעות לאחר התקיפה בדוחה (צילום: יונתן זינדל / פלאש 90)

התנקשות במשא ומתן

רועדת מפחד. יכול להיות שברגעים אלה ממש ראש הממשלה בעצם התנקש במתן שלי, חרץ את גורלו. מי שמחליט לסכן את חיי מתן שלי בכוונה רוצח אותו. למה הוא מתעקש לפוצץ כל סיכוי לעסקה? מדובר בחיים של הילד שלי! החיים של מתן שלי מונחים על הכף! שוב ושוב ושוב ראש הממשלה מחבל בעסקה. נמאס! סימנו את המלחמה הזאת כבר ותחזירו את כולם בהסכם כולל!."

חד"ש גינתה מיד ובחריפות את התקיפה: "ההתנקשות בהנהגת חמאס בדוחה היא התנקשות במו"מ ומהווה סכנה ברורה ומיידית לחיי החטופים. זו החלטה פוליטית בלתי חוקית שכל תכליתה לאפשר את המשך מלחמת ההשמדה עד ליישום המטרה האמיתית של ממשלת ישראל: כיבוש עזה, טיהור אתני, והתנחלות. אנו מגנים את החיסול וקוראים למדינות העולם לעצור את ישראל ממהלכי הג'נוסייד". ח"כ עופר כסיף הוסיף: "הסיכול בדוחה כמוהו כסיכול החטופים."

האמנם ארה"ב לא מעורבת?

זמן קצר לאחר התקיפה, פרסם משרד ראש הממשלה הודעה באנגלית ובה נאמר: "התקיפה נגד המנהיגים הבכירים של חמאס הייתה פעולה עצמאית לחלוטין – ישראל יזמה אותה, ביצעה אותה וקיבלה עליה אחריות מלאה". אך קטאר היא מדינת חסות של ארה"ב, בה פועל הבסיס הצבאי האמריקאי הגדול ביותר במזרח התיכון – בסיס חיל האוויר אל-עודיד, השוכן קילומטרים ספורים מדוחה. הייתכן כי חיל האוויר של ארה"ב יאפשר למטוסי קרב של מדינה אחרת להפציץ יעד הסמוך לאחד מבסיסיו המרכזיים ללא תיאום מראש וללא אישור?

גם ללא הודעה אמריקאית רשמית בעניין, הנסיבות מצביעות כי התקיפה נעשתה בידיעת ארה"ב ובתמיכתה המלאה. משכך, יש לקחת בעירבון מוגבל מאוד את הצהרותיו החוזרות של טראמפ בדבר רצונו לסיים את המלחמה בעזה.

התקיפה בדוחה היא הוכחה נוספת לכך שטראמפ דבק בחזון "הריבירה העזתית" שהציג בתחילת כהונתו: טרנספר וטיהור אתני של הרצועה על מנת להעבירה לניהול משקיעים פרטיים. מבחינת הממשל האמריקאי, חיי החטופים הם עניין קטנטן בדרך למימוש התוכנית האימפריאליסטית.

א. בן יאיר

ישראל ניסתה להתנקש בראשי חמאס שהתכנסו ביום ג' השבוע (9.9) במטה התנועה בדוחה בירת קטאר. בין המטרות הבולטות היו ראש צוות המשא ומתן של חמאס ח'ליל אל-חיה וראש חמאס בגדה המערבית זאהר ג'בארין. מקורות בקטאר מסרו כי הפצצת מטה הארגון בדוחה התבצעה בעת שהתנהל בו דיון על ההצעה האמריקאית לסיום המלחמה.

לפי דיווחים בתקשורת הישראלית, את ניסיון ההתנקשות ביצעו מטוסי קרב של חיל האוויר בעשר תקיפות לעבר היעד. הצבא טרם הודיע מה היו תוצאות ההפצצה, ובתקשורת הבינלאומית מופיעים דיווחים סותרים בעניין. מקורות בחמאס מסרו לסוכנות הידיעות רויטרס כי בכירי הארגון לא נהרגו בתקיפה הישראלית. אך התוצאה העיקרית של התקיפה כבר ברורה לחלוטין: המשא ומתן לסיום המלחמה ולשחרור החטופים ירד מעל סדר היום עד להודעה חדשה.

ממש בתחילת השבוע הציג נשיא ארצות הברית דונלד טראמפ מתווה חדש לעסקה כוללת וקרא לחמאס לאמץ את עקרונותיו לאלתר. חמאס הודיע אז באופן רשמי כי קיבל באמצעות מתווכים את ההצעה וכי הוא מוכן לשבת ולדון באופן מיידי בעסקה כוללת. לפי הודעת הארגון, הוא מוכן לעשות זאת "בתמורה להצהרה ברורה על סיום המלחמה, נסיגה מלאה מרצועת עזה והקמת ועדה לניהול רצועת עזה בידי פלסטינים עצמאיים, שתיכנס לתפקידה באופן מיידי".

תרגיל הטעיה על חשבון החטופים

אך מתברר כי מבחינת ממשלת ישראל, המשא ומתן לסיום המלחמה ולשחרור החטופים אינו אלא תרגיל הטעיה, שנועד לאפשר לצבא לקצור "הפתעה" טקטית נוספת. מחיר הפעולה – סיכון חיי החטופים והפרה בוטה של החוק הבינלאומי – אינם מעניינים אותה כהוא זה. העיקר שיתאפשר להמשיך במלחמת ההשמדה בעזה.

מטה המשפחות להחזרת החטופים מסר בעקבות התקיפה: "אנחנו עוקבים בחשש כבד אחר ההתפתחויות. אנחנו יודעים משורדי השבי שחזרו כי הנקמה שמופנית כלפי החטופים היא אכזרית. הסיכוי להשיבם עומד כעת באי וודאות גדולה מאי פעם, כשדבר אחד בעל וודאות מוחלטת – הזמן שלהם הולך ואוזל". עינב צנגאוקר, אמו של החטוף מתן, מסרה: "אני

חברות למאבק ולאנושיות

להיאחזו. נסרב לראות באדם ספרה או מייצג של לאום זה או אחר וניאבק על כך ועל דמותה הדמוקרטית של מולדתנו המשותפת.

אני מודה לתמר גוז'נסקי על הזכות העצומה להשמיע קול ולהימצא כך אתכן, חברות לדרך, למאבק ולאנושיות. ומודה לכל אחת ואחת מכן על עשייתכן. מקווה להיות איתכן בפעם הבאה. ועד אז, ברחובות!

שהם סמית

ברכתה של הסופרת שהם סמית למועצת תנ"י הארצית

חברות יקרות, אני כותבת את הצירוף הזה – חברות יקרות – וחושבת עד כמה הוא מדויק. אני מכירה את מרביתכן, ובכל זאת אתן חברות יקרות: להשקפת עולם, למאבק, לשותפות גורל ויותר מכל, להתעקשות על אחיזה באנושיות וראיית כל אדם באשר הוא אדם.

אני כותבת לכן ביום ה-700 למלחמה שכבר מזמן חדלה להיות מלחמה והייתה – מי כמוכן יודעות – לרצח עם. והיום הזה הוא גם יום למחרת פוגרום מזעזע נוסף בגדה, ויום שבו פורסם סרטון נוסף של חטוף המתחנן על חייו, ועוד יום בחיי אלפי הפלסטינים העצורים בבתי הכלא בישראל, בלא משפט, בתת תנאים. בשבוע החולף עוד אישה נרצחה בידי בעלה, וזה רק קצה הקרחון.

כעת, כחברות, אני מזמינה אתכן אל בתי. ושם, ממש בכניסה, עומד ספסל שעליו אני פורקת את הקניות מהשוק ושעליו, זה כבר חודשים מתגבחה ערמת תצלומים של ילדים פלסטינים: חלקם מתים, אחרים נתונים ברעב קיצוני ואיני יודעת האם מי מהם שרד, ואם שרד את יום האתמול, האם יראה את מחר?

חייהם הקצרים של ילדי עזה

יום יום חברותיי ואני מחזיקות את הצילומים בידינו. אני כבר מכירה אותם בפניהם ובשמותיהם. שני ילדים – בת וכן – קרויים נור, כשם בתי הבכורה; לכמה ילדים וילדות אין שם. כמוכן, היה להם שם אלא שאיש מבני משפחתם לא שרד כדי להעיד, למסור את השם ולספר מי היו.

אני חושבת על השיר של זלדה שכה אוהבים להשמיע אצלנו ביום הזיכרון: "לכל איש יש שם". בשיר, מונה המשוררת רשימה שלמה של אפיונים הקשורים בשם. היא מדברת על השם שנתנו לאדם אביו ואימו, על שם שנתנו לו קומתו ואופן חיכו, שכניו, כמיהתו, חטאיו ולבסוף: מותו.

גם לילדים האלה שצילומיהם מוטלים אצלי על הספסל היו שמות. והיה להם חיוך שאופייני רק להם, וחלקם אולי הספיק לכמוהו, אבל איש מהם לא הספיק לחטוא. כל חטאם בזה שנולדו פלסטינים בעזה שבני עמי הפכו לגיהינום.

חברות יקרות, כשאני חושבת על הילדים ועל שמותיהם וחייהם הקצרים, אני חושבת גם על שירה של המשוררת הפלסטינית האמריקאית זיינה עזאם. הנה שורות אחדות ממנו:

כתבי את שמי על רגלי, מאמא

השתמשי בטוש האל-מחיק השחור

שלא יימרח בגשם, שלא יימס בחום.

(...)

כתבי את שמי על רגלי, מאמא

אל תוסיפי ספרות,

לא תאריך לידה ולא כתובת

איני רוצה להיות ספרה בין ספרות.

יש לי שם. אינני מספר.

התבקשתי לשלוח ברכה למועצת תנ"י, ואיזו מין ברכה זו? כאובה ומייאשת. החשיכה סביבנו הולכת ומתעבה, בעזה ובגדה החיים נכשלים, וכל כך הרבה יש לעשות למען רבים כל כך ואנחנו מעטות. אבל מאוחדות באנושיותנו שבה נוסף

60 שנה ל'זו הדרך'

שקועים בבוץ הלבנוני

"מלחמת לבנון מודל 1996 הופכת יותר ויותר למלחמת לבנון 1982 ולכל המבצעים הצבאיים: מלחמת שולל, שיוזמיה ומבצעה מבטיחים לתושבי הגליל שקט, אך בפועל ממיטים אסון הן על הלבנונים והן על הישראלים". מילים אלה כתב אמיר גת במאמר תחת הכותרת "שקועים בבוץ הלבנוני", שפורסם ב"זו הדרך" ב-22 באפריל 1996.

"ממשלת העבודה-מרצ ממשיכה לדבוק

במדיניות הכוח והשקר, המופגנת בהפצצות מהאוויר, בירי אלפי פגזים ובגירוש האוכלוסייה האזרחית מדרום לבנון. בתמיכה מפורשת של ראשי הצבא ממשיך שמעון פרס להצדיק את המלחמה, ואחריו נגררים גם שרי מרצ", כתב עוד גת. "אפילו הטבח בפליטים שקיוו למצוא מחסה במחנה האו"ם ליד כפר כנא, כאשר פגז ישראלי הביא למותם בייסורים של כמאה נשים, ילדים וגברים – לא הביא את ממשלת פרס לחשיבה מחדש ולהפסקת ההפצצות וההפגזות. ואילו קריית שמונה שהתרוקנה מרוב תושביה, כמו גם נהריה ויישובים אחרים בצפון, ספגו דווקא בימי המלחמה עצמם למעלה מ-750 טילי קטיושה, שגרמו לפציעתם של תושבים ולנזק חומרי כבד".

כך תיאר "זו הדרך" את מבצע "ענבי זעם" (כשמו של ספר מאת ג'ון סטיינבק) שביצע הצבא בדרום לבנון במשך 17 יום בין 11 באפריל ל-27 באפריל 1996, בעקבות ירי רקטות של ארגון חזבאללה על היישובים בגבול הצפון. במהלך המבצע ישראל ביצעה מעל 1,100 גיחות אוויריות וירתה כ-25 אלף פגזים.

כעבור 4 שנים, במאי 2000, נסוג הצבא באופן חד-צדדי מלבנון ונטש את האזור שכבש במשך 18 שנה, "רצועת הביטחון", בה התגוררו כ-200 אלף אזרחים. בשנים 1982–2000 נהרגו בלבנון כ-1,330 חיילים, מתוכם כ-654 נהרגו במלחמת לבנון הראשונה; 261 נהרגו מסיום המלחמה עד לנסיגה ב-1985 מקו האוואלי לרצועת הביטחון; ו-414 נהרגו ברצועת הביטחון אחרי הנסיגה. אגב, אין נתון רשמי על מספר אנשי המיליציה שהקימה ישראל בשטח הכבוש, צד"ל (צבא דרום לבנון), שנהרגו ונפצעו בתקופה זו. ההערכה היא שנהרגו כ-660 חיילי צד"ל וכ-250 נפצעו וכן נהרגו כ-200 אזרחים דרום-לבנונים.

בין הכרה לבריחה מאחריות

מעשה אמיתי - או מהלך הסחה?

הכרה במדינה פלסטינית עשויה לחלץ ממשלות במערב מהלחץ הציבורי ההולך ומתגבר מצד תנועות הסולידריות.

אלה מציבות את הממשלות במבוכה מתמשכת מול שיתוף הפעולה שלהן עם מלחמת ההשמדה. ייתכן שכמה מהממשלות מבקשות להפוך את ההכרה למנוף תעמולתי שיפטור אותן מהצורך לנקוט פעולה ממשית כמו הפסקת המלחמה, בלימת הסיפוח בגדה, מניעת טיהור אתני ואליומות מתנחלים. ללא כל אלה תקרוס האפשרות להקמת מדינה פלסטינית, וההכרה תיוותר אות מתה על הנייר – תעודת כפרה למדינות שהיו שותפות למלחמה שניהלה ישראל.

י"ר הרשות הפלסטינית מחמוד עבאס ונשיא צרפת עמנואל מקרון

כלי סחיטה?

החשש הגדול הוא שההכרה תהפוך חרב המונחת על צוואר הקורבן עצמו – העם הפלסטיני – בניסיון לכפות עליו ויתורים מזיקים. אין מדובר בחשש סתמי: בהצהרה שפרסמו המדינות המערביות לאחר מפגש ניו יורק האחרון, הוצבו תנאים נלווים להכרה: הסכמת הנשיא מחמוד עבאס לגינוי מתקפות 7 באוקטובר כטרור; שינוי תוכניות הלימוד למען הסרת "הסתה"; ביטול מנגנון התמיכה במשפחות האסירים; קיום בחירות לצורך הכנסת "דמויות צעירות" להנהגה הפלסטינית, ולבסוף – הסכמה שהמדינה הפלסטינית תהיה מפורזת מנשק. כל זאת בעת שהעם הפלסטיני סובל מהשמדה, מטיהור אתני ומהתרחבות התנחלויות. כתחליף לדרישה לבלימת ההשמדה והכיבוש, מפעילות אותן מדינות לחצים על הקורבן עצמו, כאילו הוא האשם. הדרישה לבחירות היא עניין פנימי של העם הפלסטיני, לא תנאי חיצוני. הצגת האסירים כ"טרוריסטים" והמורים כ"מסיתים" היא היפוך נרטיבי מבויש, שעה שישראל מבצעת פשעי מלחמה בריש גלי.

ההכרה כשלעצמה אינה מספיקה

על אף ההסתייגויות, ההכרה של מדינות שונות במדינה פלסטינית היא צעד חשוב. אך ללא צעדים ממשיים בשטח, היא תיוותר ריקה מתוכן ותקדם התחמקות מהתמודדות עם ההשמדה ועם רמיסת הסדר המשפטי והמוסרי העולמי.

נראה שגם יוזמות מהלך ההכרה מבינות שעליהן לצרף להכרה צעדים מעשיים כמו סנקציות על שרים פשיסטים בישראל, חרם על מוצרי התנחלויות ועוד. אך אלה עדיין רחוקים מלמלא את דרישות הרגע ההיסטורי.

אם מטרת ההכרה היא אך התחמקות מלחץ תנועות הסולידריות, הרי שהלחץ הזה מוכיח את עצמו והוא צריך להימשך ואף להחריף – עד כדי אמברגו מלא על אספקת נשק וציוד צבאי-מודיעיני לישראל. רק כך תיעצר המלחמה. בנוסף, יש לפעול ליישום החלטות בתי הדין הבינלאומיים, להעמיד לדין פוליטיקאים וקצינים על פשעי מלחמה, ולנקוט צעדים מרתיעים נגד ההתנחלויות והסיפוח. בשלב הזה, ההכרה חייבת להפוך מכבש לחץ על הכיבוש ועל מי שמבצע אותו – לא על מי שנמצא תחתיו.

בשבועות האחרונים גוברות הקריאות להכרה בינלאומית במדינה הפלסטינית. קבוצת מדינות הכריזה על הכוונה להכיר בה ככינוס הצפוי להתקיים החודש של עצרת האו"ם. מהלך זה עשוי להיות מנוף חשוב לדרישה המרכזית: הכרה בזכות העם הפלסטיני להשתחרר לחלוטין מהכיבוש הישראלי, לממש את זכותו – כשאר העמים – להגדרה עצמית ולהקמת מדינה עצמאית על אדמתו.

הכרה כזו הייתה מתקבלת בהתרגשות רבה, לולא באה בעיצומה של מלחמת ההשמדה בעזה, ובמקביל למתקפה הצבאית-התנחלותית האכזרית נגד העם הפלסטיני בירושלים המזרחית ובגדה המערבית הכבושות. שהרי הדרישה המרכזית והבהולה היום היא הפעלת לחץ בינלאומי להפסקה מיידית של המלחמה בעזה, להצלת תושביה מפעולות ההשמדה המתמשכות ומהכיבוש המחודש של שטחים נרחבים, במיוחד בצפון הרצועה.

נדמה שהעולם נע בשני קווים מקבילים: האחד – גל סולידריות עממי ובינלאומי נגד המלחמה ובעד העניין הפלסטיני; השני – הקו שמובילה ממשלת ישראל באכזריות חסרת תקדים, בעודה נשענת על תמיכה אמריקאית בלתי מסויגת – צבאית, כלכלית ופוליטית. תמיכה זו התבטאה באחרונה בהחלטת מזכיר המדינה האמריקאי, מרקו רוביו, לבטל את אשרות הכניסה של למעלה משמונים בעלי תפקידים פלסטינים, בהם הנשיא מחמוד עבאס, לארצות הברית לקראת כינוס עצרת האו"ם.

אבל האמת היא ששני קווים אלה אינם מקבילים, אלא מצטלבים לא אחת דווקא אצל ממשלות המכריזות על כוונתן להכיר במדינה פלסטינית. מבט מדוקדק בעמדותיהן לגבי המלחמה מאז תחילתה מלמד כי לפחות צרפת, בריטניה וגרמניה לא הסתפקו בתמיכה עקרונית בישראל, אלא גם סיפקו לה אמצעי לחימה ותמיכה טכנולוגית. כך למשל, נחשף לפני שבועיים ב"גארדיאן" כי מטוסי ביון בריטיים צילמו ואיתרו מטרות בעזה והעבירו את המידע לישראל.

תשומת לב לפרטים אלה חיונית להבנת משמעות מהלך ההכרה במדינה פלסטינית. אם ישנם הסבורים שמדובר בפסגת ההישג הדיפלומטי, הרי שהמציאות מלמדת אחרת: ההכרה הצפויה אינה סיומה של דרך ארוכה, אלא נקודת פתיחה שממנה יש להמשיך בצעדים ממשיים שיבטיחו את מימוש זכויות העם הפלסטיני.

ד"ר זאב דגני במפגש של פורום המשפחות השכולות הישראלי-פלסטיני שנערך בגימנסיה הרצליה, ספטמבר 2024 (צילום: אבשלום ששני / פלאש90)

די לטרור המדינתי על מערכת החינוך

התלמידים שיוזמים ממש עכשיו באופן עצמאי וחופשי את השבתת הלימודים ב-1 בספטמבר בדרישה להחזרת החטופים. להתנגד, להפסיק לפחד. החינוך לא שייך לממשלה – החינוך שייך לחיים עצמם. די למלחמה, די לטרור מדינתי על מערכת החינוך.

זאב דגני

מדבריו בהפגנה נגד ממשלת הימין

בכיר חורב בחיפה, 30.8

די לשתיקת הרופאים

אני מדברת כאן היום כפלסטינית, כרופאה, אך גם כבן אדם וכיו"ר רופאים לזכויות אדם, ארגון שמאגד רופאים ורופאות יהודים-ישראלים ופלסטינים שנאבקים יחד למען הצדק ולמען הזכות לבריאות לכל אדם שחי בין הים לירדן. לאחרונה פרסמנו דו"ח מקצועי המתעד את ההרס המכוון והמתמשך של מערכת הבריאות בעזה, ובה בעת – את פירוק יכולתה של האוכלוסייה הפלסטינית בעזה לשרוד. מסקנת הדו"ח הייתה שמה שישיראל כרגע מבצעת בעזה הוא רצח עם - ג'נוסייד. הפצצות על בתי חולים, פגיעה בצוותים רפואיים, הרס ציוד רפואי ומניעת אספקת סיוע ותרופות הפכו את הטיפול הרפואי למאות אלפי החולים והפצועים לבלתי אפשרי – הן בטווח המיידי והן בטווח הארוך. המערכת הוחרבה וקרסה תחת מתקפות בלתי פוסקות, מצור והרעבה. כל הפשעים האלה קרו תוך שתיקה רועמת של צוותי רפואה ישראלים ובראשם ההסתדרות הרפואית שהתגייסה להצדקת קמפיין הדה-הומניזציה של אנשי הרפואה הפלסטינים. זאת גם כאשר הוכו, הורעבו ונמנע מהם טיפל בניגוד לכל אתיקה ומוסר. אנו פונים אליכם: השמיעו קול. הפיצו את סיפוריהם. ודרישו את שחרורם. אל תסבו את המבט, כי אסור לנרמל ואסור להתרגל למציאות זו. ההיסטוריה תזכור את אלה שעמדו מנגד, ואת אלה שבחרו לשתוק"

לינה קאסם חסאן

מדבריה בהפגנה היהודית-ערבית

נגד המלחמה וההרעבה, כיכר הבימה, 23.8

אני עומד כאן היום לא רק כמחנך, אלא כאדם שנקרע בין שתי נאמנויות: האחת – לתלמידים שלי, לעתידם, לחירותם, לאנושיותם. והשנייה – למדינה שמבקשת להפוך אותי לסוכן צייתן של אידיאולוגיה לאומנית, למגייס כפוי של דור חדש של בשר תותחים.

מערכת החינוך שלנו הפכה מזמן למכונה שמונעת במיליטריזם ומייצרת הכשרה שיטתית לאותו "דור אבוד" שרמק כבר הזהיר ממנו בספר "במערכ אין כל חדש". אנחנו אמורים להיות מורי דרך, ואנחנו הופכים לסוכני תעמולה. השלטון מונע מאתנו לדון וללמד סוגיות של פלורליזם, דמוקרטיה וזכויות אדם, ומותיר חלל לתוכו חודרים מסרים משיחיים אותם הוא מאדיר ומעודד; קובע עבורנו תכנים רויים בהאדרת הצבא שמבצע פשעי מלחמה; מדבר במילים גבוהות על "גבורה" ו"שליחות לאומית" – ובעצם שולח את הילדים שלנו לשדה הקרב, לריסוק הנפש ולדם.

ב-7 באוקטובר ספגנו מכה אנושה. הכאב אמיתי, הצלקת קיימת, אבל מה עושה השלטון? הופך את המכה לכלי פוליטי: לנקמה, לשימור כוח, למלחמה אינסופית שמוצגת כאילו היא מגן, אבל בפועל היא טוחנת את חיינו. אומרים לנו: "המלחמה תשחרר את החטופים". שקר! החטופים לא חוזרים כי הממשלה בחרה במלחמה במקום באחריות.

אני שואל את עצמי ואתכם: האם אנחנו, המורים, נהפוך לדור המגייס את הילדים שלנו לתוך סחרחורת נקמות אין-סופית? האם אנחנו נכשיר במו ידינו את "הדור האבוד" הבא, שיחזור מהקרבות עם מבטים חלולים, שאינו מסוגל לאהוב, שאינו מסוגל להאמין באדם? אני אומר כאן: לא! אנחנו לא נעמוד בשורה אחת עם מחנכי גרמניה הנאצית, שגידלו ילדים עם זרוע מורמת.

יש לשבור את ההנחיות כשהן הופכות אותנו לבובות. להציב בפני תלמידינו מראה אנושית אחרת: ללמד אמפתיה במקום שנאה, דיאלוג במקום לוחמה, אחריות במקום נקמה. החינוך האמיתי אינו הכשרה לקרב אלא הכשרה לחיי חירות. תפקידנו לשבור את מעגל האלימות, לא לשעתק אותו. מי שאומר אחרת, מי שמבקש מאיתנו לחנך לצייתנות, רוצה להפוך אותנו לשותפים לפשע. אני מחזק את מנהלי בתי הספר שמעזיזים להביע קול אנושי דמוקרטי, את אנשי החינוך שמסרבים להיכנע, ואת הנוער שמסרב לשתוק – כמו

אב מחזיק את גופת בנו שמת מרעב, חאן יונס 8.9 (צילום: וואפא)

העת להתפקח מהתודעה הקולוניאליסטית

התיישבותי. כל אחד מהטיעונים של הציונים נגד קביעה זו רק מציג אותם במלוא הכחשתם והדחתם הקולוניאליסטית. בכל תהליכי הקולוניאליזם ההתיישבותי בהיסטוריה נוצרו בקרב החברה המיישבת שלל מנגנוני הדחקה והכחשה של האקט הקולוניאלי. עם השנים הם לומדים לתפוס את עצמם כילידים ואת הילידים כשכניהם הברברים, תוך הדחקה מוחלטת של תהליך הנישול, הטיהור האתני וכמובן כינונו של משטר אפרטהייד קולוניאלי.

כך גם בקרב הציונים. עד כדי כך שהם כותבים ספרים המנסים להכחיש את המציאות הפשוטה, את הקולוניאליזם שאינו מודע לעצמו, ומשווקים אותו בעיתון "הארץ". הכחשה זו מוכרת לנו מציונים שמנסים להסביר שמשטר ההפרדה המתקיים בארץ הזאת, המבחין בין דם לדם, המאפשר הגירה בלתי מוגבלת של בני הגזע העליון תוך חסימת כל הגירה אחרת, ומקיים את חוק נכסי נפקדים שהוא חוק לגזל ממוסד של רכוש ושאר עשרות חוקי האפרטהייד, איננו אפרטהייד. ברור, זה לא קולוניאליזם וזה לא אפרטהייד, אז מה זה בדיוק? זה משהו מיוחד שממור לציונים, המצאה חדשנית: דיכוי מוצדק מכל סיבה שהיא.

הכחשת רצח עם

הכחשה זו נחשפת במלוא העוצמה כאשר אנו מזכירים את המילים "ג'נוסייד" או "רצח עם". מדינת ישראל מבצעת ג'נוסייד בעזה בימים אלה, על כך אין כל מחלוקת בעולם זכויות האדם, המשפט או החברה הבינלאומיים. ושוב, כרגיל, רק ציונים מכחישים את המובן מאליו. כמו שאין קולוניאליזם גם אין אפרטהייד ואין רצח עם.

אז סליחה, הגיע הזמן להתפכח מהתודעה הקולוניאליסטית ולשאוף לשוויון זכויות לכל בני האדם בארץ הזאת. ולמען השם להפסיק להכחיש רצח עם ולהצדיק אפרטהייד.

בן מרמרלי

הכותב הוא עורך דין לזכויות אדם במדינת אפרטהייד

מאמר שפורסם ב"הארץ" (23.4) תחת הכותרת "האם אנחנו באמת קולוניאליסטים?", התייחס לספר בשם "קולוניאליזם התיישבותי - תיאוריה אקדמית כנשק אידיאולוגי". בתגובה למאמר כתבתי: "אאתגר אתכם למצוא לי מלומד אחד שחושב שהפרויקט הציוני הוא לא פרויקט של קולוניאליזם התיישבותי שאינו ציוני בעצמו". קיבלתי אולי 30 דיסלייקים (נראה שממש כולם הקפידו לעשות דיסלייק) וכמה עלבונות אבל איש לא נענה לאתגר שהצבתי.

התגובה היחידה שניתנה למנות שמות של מלומדים ציינה אך ורק מלומדים ישראלים למהדרין שאני משער שהם אף מלומדים באוניברסיטת בר אילן או משהו דומה. מגיבה חכמולוגית אחת כתבה שהאתגר שהצבתי אינו הגון בעצמו שכן כל מלומד שהיא תמצא מיד אכנה אותו "ציוני". האמת היא שציפיתי שמישהו לפחות ינסה להתמודד עם האתגר ויביא שם של מלומד סיני או הודי המצדד ברעיונותיהם האזוטריים של הציונים ("אנחנו עם נבחר וזו לא תורת גזע"). אבל לא, רק איתמר ושרגא ויובל חושבים כמו אותה מגיבה וכמובן כל מיני אוונגליסטים שפויים לחלוטין מדרום ארה"ב. יש סיבה לכך והיא פשוטה. כמאה אחוזים מהמלומדים הסבורים שהפרויקט הציוני הוא לא פרויקט של קולוניאליזם התיישבותי הם ציונים בעצמם. ציונים הם אלה שסבורים שצריך להתקיים כאן שלטון גזעני. שלטון במסגרתו יש הפרדה חוקית בין "סוגים" שונים של אנשים, חלקם ללא אזרחות כלל וחלקם בעלי אזרחות אך מנועים ממשורות מסוימות וממגורים באזורים מסוימים (משטר אפרטהייד).

מנגנוני הדחקה

השאלה שהמאמר ב"הארץ" מתיימר לבחון ("האם אנחנו באמת קולוניאליסטים?") היא לא שאלה השנויה במחלוקת בקרב מלומדים ממדעי הפוליטיקה, החברה או המשפט בעולם. כל מי שלמד קורס בסיסי בנושא קולוניאליזם יודע לספר כי הפרויקט הציוני הוא פרויקט של קולוניאליזם

עלייתו של הפופוליזם הימני

ניאו-נאציות אחרות. כל מפלגת ימין קיצוני מחוץ לספקטרום הפוליטי נזקקת ל"סוס טרויאני" פוליטי – להסוות את עצמה כמפלגה דמוקרטית ולהיכנס דרך הדלת האחורית. החיבור הקואליציוני בין עוצמה יהודית והליכוד, שנראה לא הגיוני לפני ארבעים שנה, הפך כיום עניין טבעי יותר. לפי נועם גדרון, אחד מכותבי הספר, מפלגת הליכוד כיום קרובה הרבה יותר למפלגות ימין קיצוני באירופה מאשר למפלגות מרכז-ימין כפי שהיו בתקופת שלטונו של מנחם בגין.

פופוליזם שמאלי

מפלגות ותנועות פופוליסטיות שמאליות זכו בשיא הצלחה באמצע העשור הקודם: סיריזה ביוון, פודמוס בספרד ותנועתו של הסנטור הסוציאליסט ברני סנדרס בארה"ב. עלייתן לשלטון של סיריזה ופודמוס והשגת כוח פוליטי משמעותי הסתיימה בקריסה מוקדמת: מאבק עיקש מול כוחות כלכליים ופוליטיים בינלאומיים, שידיהם היו על העליונה, כפה את חוסר היכולת של ממשלות שמאל נבחרות והוביל לקריסתן. אך מהו ההבדל בין פוליטיקה פופוליסטית ימנית-לאומנית לבין פוליטיקה פופוליסטית שמאלית? ההבדל המרכזי טמון בהגדרת של "העם". לפי הפופוליזם השמאלי, העם מורכב מהמעמדות העובדים, בעוד האליטות הן האליטות הכלכליות-הימניות המושחתות. לעומת זאת, לפי הפופוליזם הימני, העם מוגדר כקבוצה גזעית הומוגנית, שנאבקת באליטה רב-תרבותית ורב-גזעית שמנסה לכפות את ערכיה הליברליים על ה"עם האמיתי".

הגל הסמכותני-ימני ממשיך ומתחזק בכלכלות הגדולות בעולם: בגרמניה, בצרפת, באנגליה, באיטליה ועוד. גל זה מתאפיין בתמיכה חוצת מעמדות: עובדים שנזנחו בידי משטרים פוליטיים רקובים והסובלים מיוקר מחייה מרקיע שחקים, ובעלי הון גזעניים המגדילים את הונם ומשתפים פעולה עם פוליטיקאים גזעניים. הייאוש והאכזבה, בשילוב עם משבר האקלים ומשבר הפליטים, מובילים מצביעים שבעבר לא שקלו להצביע למפלגות גזעניות לעשות זאת, גם אם מדובר בצעד הרסני ומסוכן. דוגמאות לכך: ארה"ב תחת טראמפ וארגנטינה תחת חבייר מיליי. ראית עולם סמכותני-לאומנית מציעה פתרונות הרסניים לבעיות שפתרון דורש שינוי רדיקלי וכולל של השיטה הכלכלית-חברתית, תוך שמירה על ערכים דמוקרטיים מהותיים.

רוזנאי וגדרון מציעים מספר פתרונות שיחזקו את מבנה המשטר הישראלי: חקיקת חוק יסוד "החקיקה"; הגדלת מספר חברי הכנסת; חיזוק מעמד הכנסת; מעבר לשיטת בחירות אזורית שתגביר את האחידות של נבחר הציבור כלפי בוחריו באזור הבחירה; ומעבר להצבעה בפתק חצי פתוח המאפשר לבוחרים להשפיע על זהות הנבחרים ברשימה שבחרו. שני הכותבים אינם אנשי שמאל. מטרתם העליונה הוא סיכול ההפיכה המשטית וחזיון יסודות המשטר הישראלי, מטרה הראויה בפני עצמה. אנו, אנשי שמאל דמוקרטיים, מבינים כי הפתרון לכשלים של המשטר הניאו-ליברלי-טכנוקרטי, ממנו סולדים מיליונים ברחבי העולם, נמצא בשינוי כלכלי מהותי שישיר את העם, המורכב ממעמדות העובדים. אם לא נעשה זאת, משטרים פופוליסטיים-סמכותניים יחריבו את המבנים הדמוקרטיים הקיימים ועלולים להוביל אפילו למלחמות עולם.

זוהר אלון

נוהגים להגדיר את משטר נתניהו פופוליסטי. שרים בכירים בליכוד כמו מאי גולן (השרה לקידום שוויון חברתי), מירי רגב (שרת התחבורה) ומיקי זוהר (שר התרבות והספורט) הם מראשי המשטר הפופוליסטי-סמכותני בישראל ומסמלים את השינוי הדורי והאידיאולוגי במפלגת השלטון ב-20 השנים האחרונות. החלטותיהם נחשבות לא מקצועיות. רגב וגולן חשודות בשחיתות. המשטר כמו גם השרים מתנערים באופן מוצהר מכל אחריות להחלטותיהם ולמעשיהם. ההתנערות מהאחריות למחדל 7 באוקטובר לא יוצאת מן הכלל בכך. האשמה, כמובן, מוטלת על מתנגדי המשטר.

מהו פופוליזם ומה הוא פופוליזם בישראל? זו המשימה שלקחו על עצמם פרופ' ניב רוזנאי מאוני' רייכמן ומראשי המאבק נגד ההפיכה המשטרית, ופרופ' נועם גדרון מהאוני' העברית בירושלים, החוקר דפסי הצבעה וקיטוב פוליטי. בספרם החדש "דמוקרטיה בנסיגה: פופוליזם, קיטוב והפיכה משטרית" (הוצאת אוני' רייכמן), הם חוקרים את הרעיון הפופוליסטי, את תצורתו ואת מניעיו, וכן מציעים כמה הצעות פרקטיות לבלימת ההפיכה המשטרית בישראל.

"העם האמיתי"

לפי רוזנאי וגדרון, פופוליזם הוא שיטה פוליטית לחלוקת העם לאליטות מושחתות ולעם "האמיתי". האליטות המושחתות מנסות להגביל ולסכל את רצון המוני העם. הפופוליסטים טוענים שמטרתם לייצג את רצון העם שהוא ברור וחד משמעי ואין להגבילו על ידי שום חסמים ובלמים. יתרה מזאת, לטענת הכותבים, הפופוליזם עשוי להגביר מעורבות ציבורית במשטרים בהם האזרחים נוטים לאדישות, ניכור ולחוסר מעש. כלומר לשיטתם שיטה זו היא התשובה לכשלים של משטרים ליברליים טכנוקרטיים.

חברות שסועות ורוויות מתחים חברתיים, כמו החברה הישראלית, חשופות במיוחד לעליית דמויות קיצוניות ותיאטרליות המציגות מצגי שווא, בדומה לאיתמר בן גביר ובצלאל סמוטריץ'. הקיטוב הרגשי, השנאה והסלידה מהעד היריב, הם הדלק המרכזי שמניע את הפופוליזם. כדי לרצות את בסיס התומכים שלהם, פוליטיקאים פופוליסטיים פוגעים במפלגות האופוזיציה, במוסדות המשטר ובנורמות הדמוקרטיות. התופעה ניכרת בפוליטיקה הישראלית במיוחד בעשור האחרון.

בסקירה שכתבתי לעיתון זה של ספרן של אווה אילוז ואביטל סיקרון "רגשות נגד הדמוקרטיה" כתבתי: "הפופוליזם כמו הפשיזם, דוגל בפוסט-אמת, ברליטיזם מוסרי ובעיוות מתמיד של תמונת המציאות. הרגשות השלייליים המניעים את הפוליטיקה הישראלית הם הפוליטיקה הבייסטית ההרסנית". לכך הוספתי: "נטייתנו לניתוח שכלתני של העובדות מתקשה לעמוד מול הקסם של המציאות הפופוליסטית הלאומנית. הרגשות מחליפים את הרציונל או את השכל הישר והנסיגה לעולם הקדם מודרני או הקדם תבוני מאפשרים לשלטון ללוש ולעצב את המציאות כראות עיניה, הפוליטיקה כמרקחה".

פופוליזם ימני הוא הפתרון של מנהיג סמכותני למגבלות שמוטלות עליו. הליכוד, למשל, מסוגל לבצע פעולות שאינן אפשריות לעוצמה יהודית, בדומה לכך שמפלגת "רפורמה" בבריטניה יכולה לעשות מה שמפלגות ימין קיצוני כמו "מולדת" אינן יכולות, וכן "אלטרנטיבה לגרמניה" ומפלגות

אב ובנו בחיפוש אחרי האופניים הגנובים ברומא מוכת האבעלה (צילום מתוך "גנבי האופניים")

מלחמה, שלום ומאבק קיומי בסינמטק ירושלים פניני הניאו-ריאליזם האיטלקי

משרה של מדריך מודעות, יוצא עם בנו לאודיסאה מיוסרת בחיפוש אחר אמצעי עבודתו - זוג האופניים שנגנב ממנו. רק חברי סניף המפלגה הקומוניסטית השכונתי מתגייסים לעזרתו. הבימאים בורם הניאו-ריאליסטי הצליחו לתפוס היטב את המהות של הזמן והמקום - המאבק להישרדות ומחירו. הם תיארו קהילה הנלחמת על חירותה בימים שבהם המדינה והמוסדות - המשטרה, הכנסייה, הבנק - ריקים מתוכן ואין בכוחם או ברצונם לסייע. אלה סרטים המתרחשים על רקע קריסה חומרית ומוסרית, בעולם ללא חוק, שבו נדרשים בני האדם לבחור עבור עצמם ועבור קהילתם מהו הדבר הנכון שיש לעשותו.

יוסי אבו

שבוע עיר / בעריכת לריסה מילר

אמי ואני / תמרה חלוצי

אזלת ידה:

גילה הבוגר אמור להיות יתרונה הברור.
ערכה נאמד על פי יכולתה לספוג ניצוצות
של מסירות נפש.

אני מצמידה את אוזני לנייד.
התנגדות, תוקפנות או אי שקט -
מה זה עושה לך, כשאת רואה אותי חלשה?
ומתחת, נכון ללחישה:
אין דבר שהייתי רוצה יותר
מאשר להיות איתך ולחבק אותך.
אחר כך השיחות מתמעטות.

סינמטק ירושלים מציג החודש מחווה ל"ניאו-ריאליזם", תנועה קולנועית שפעלה באיטליה מיד לאחר סיום מלחמת העולם השנייה, ועסקה במוראות המלחמה ובהשלכות המשטר הפשיסטי. המאבק בנאצים ובפשיסטים, סיום המלחמה, הערים ההרוסות, תנאי המחיה הקשים, העוני והרעב, המאבק המעמדי - כל אלה היו העובדות שמתוכן התגבש הניאו-ריאליזם כתנועה ששמה במרכז את מצוקות האדם הפשוט ומתבוננת בו מקרוב.

צ'זרה זאוטני, תסריטאי ומשורר, אחד מאבות הניאו-ריאליזם, כתב לאחר נפילת הפשיזם: "ראינו כי נפתח בפנינו חקר ללא קץ של האדם, לא חקר מופשט אלא ממשי, ממשי כמו האנשים שהביאו את המלחמה והתנסו בה. היה זה צורך להכיר, לראות כיצד יכלו להתחולל מאורעות נוראים אלה, והקולנוע היה האמצעי הישיר ביותר והבלתי אמצעי ביותר לחקירה מסוג זה".

זה קולנוע חדש על גבול הדוקומנטרי: התקציבים היו זעומים, אולפני צ'ינהצ'יטה המפוארים היו הרוסים, והצילומים נערכו ברחובות המרוסקים של הערים האיטלקיות, עם שחקנים בלתי מקצועיים.

התוכנית של סינמטק ירושלים החודש מציגה שלושה מהבימאים הבולטים של התנועה: טרילוגיית המלחמה של רוברטו רוסליני ("רומא עיר פרוות", "פאיזה", "גרמניה שנת אפס"); ויטוריו דה סיקה ("מצחצחי הנעליים", "גנבי האופניים", "אומברטו ד."); ולוקינו ויסקונטי הזכור בעיקר כבימאי של יצירות בארוקיות, אך התחיל את הקריירה כניאו-ריאליסט ("אוססיונה", "האדמה רועדת", "בליסימה").

אמנם כל סרטי הסדרה ראויים לצפייה, אך אנו ממליצים במיוחד על "רומא עיר פרוות", "גונבי האופניים" "האדמה רועדת" ו"גרמניה שנת אפס". האחרון צולם בברלין ההרוסה לאחר נפילת גרמניה הנאצית. בסרט, נער דחוי בן 15, המפרנס היחיד של המשפחה שפוגש ברחוב את מי שהיה מורו, פעם נאצי וכעת עברייין הסוחר בשוק השחור, וזה גורס בפניו כי "רק לחזקים ישנה הזכות לשרוד".

דה סיקה בסרטו "גנבי האופניים" מתאר את רומא מוכת האבטלה בשנים שלאחר המלחמה. מובטל שמצא סוף סוף

הצבא חנסה לגרש מאות אלפים

תנועת נשים דמוקרטיות בישראל

המועצה הארצית

יום שישי 12.9 | בית הגפן, חיפה
10:00 דברי פתיחה - המזכ"לית נסרין מורקוס והנשיאה
תמר גוז'נסקי, ברכות
11:00 הרצאות - ד"ר חדווה אייל
וד"ר כאוכב חורי
12:00 מעגלי דיון
13:15 סיכום והחלטות

הסעות מהמרכז

7:45 רמלה - כיכר אלבינא
8:15 תל אביב - ארלוזורוב, רכבת סבידור

קונצרט התרמה לרשת

"מסרבות"

יום חמישי 11.9 | 19:30 | אחד העם 70, ת"א

שותפות השלום

עיניים על הגדה המערבית

ערב דיון על הפשעים שמבוצעים בגדה
יום רביעי 17.9 | 19:00 | אחד העם 70, ת"א

חד"ש תל אביב

יום עבודה ומפגש פוליטי

בכפר הפלסטיני האקולוגי פרחה

יום שבת 20.9 | הרשמה מראש דרך חד"ש ת"א

חד"ש יפו

אבלים על מותו של

פרנסיס (עופר) שניצר

ומשתתפים בצער המשפחה

צבא הכיבוש הישראלי פרסם בשלישי (9.9) הוראות המחייבות את תושבי העיר עזה להתפנות מיידית דרומה דרך ציר אל-ראשד, בהמשך ההודעה נאמר שבכוונת הצבא לבצע פעולות "בעוצמה רבה" באזור. ההודעה הגבירה את החשש מפני מהלך של גירוש המוני.

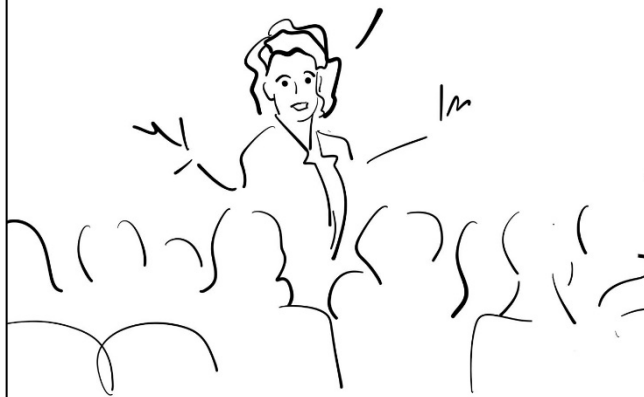
כמו כן, נמשכות ההפגזות על חלקים שונים של הרצועה. מקורות ברצועה דיווחו על ירי תותחני הכיבוש לעבר אזורים במרכז העיר חאן יונס שבדרום עזה. כלי טיס בלתי מאוישים פתחו באש לעבר בתי אזרחים, וכוחות צבא המשיכו בהריסת שורות של רבי קומות בצפון ובמרכז הרצועה, תוך גרימת הרס נרחב בשכונות שהותקפו.

בשני (8.9) מוטט הצבא בניין גבוה סמוך לאוניברסיטת אל-אזהר, המוכר בשם מגדל רואיא, ומשפחות רבות איבדו את מגוריהן. בבניין היו גם משרדים של כלי תקשורת, ובהם של הערוץ הקטארי "אל-ערבי", משרדים של אונר"א, משרדים ממשלתיים ומוסדות אקדמיים. נהרס מחנה של אוהלי עקורים. שירותי החירום ברצועה דיווחו כי בשלושה ימים בלבד איבדו יותר מ-7,000 בני אדם את בתיהם בעקבות תקיפות הצבא. על פי דיווח של ההגנה האזרחית ברצועה, בשלושת הימים נהרסו בהתקפות 350 אוהלים במחנות העקורים בעיר עזה ו-3,500 בני אדם איבדו את כל רכושם.

מקורות רפואיים ברצועה הודיעו השבוע כי מאז תחילת המתקפה המתמשכת של כוחות הכיבוש על רצועת עזה ב-7 באוקטובר 2023, עלה מספר ההרוגים הכולל ל-64,522, רובם ילדים ונשים, ומספר הפצועים ל-163,096.

השבוע לפי איתי בנימיני

מי בעד כיבוש עזה עם ילדים של אימהות אחרות?

זו הדרך ברשתות החברתיות

zoha.org.il

וואטסאפ

טוויטר

פייסבוק

אינסטגרם

טלגרם

